

Univerza v Mariboru
Fakulteta za organizacijske vede

Teoretične osnove izobraževanja

Opredelitev temeljnih pojmov

dr. Eva Jereb, doc.

e-mail: eva.jereb@fov.uni-mb.si

1. Pedagogika in andragogika

- **Pedagogika**
- **Andragogika**

2. Predmet preučevanja pedagogike in andragogike je človek

Vzgoja in
izobraževanje

Družbeni
odnosi

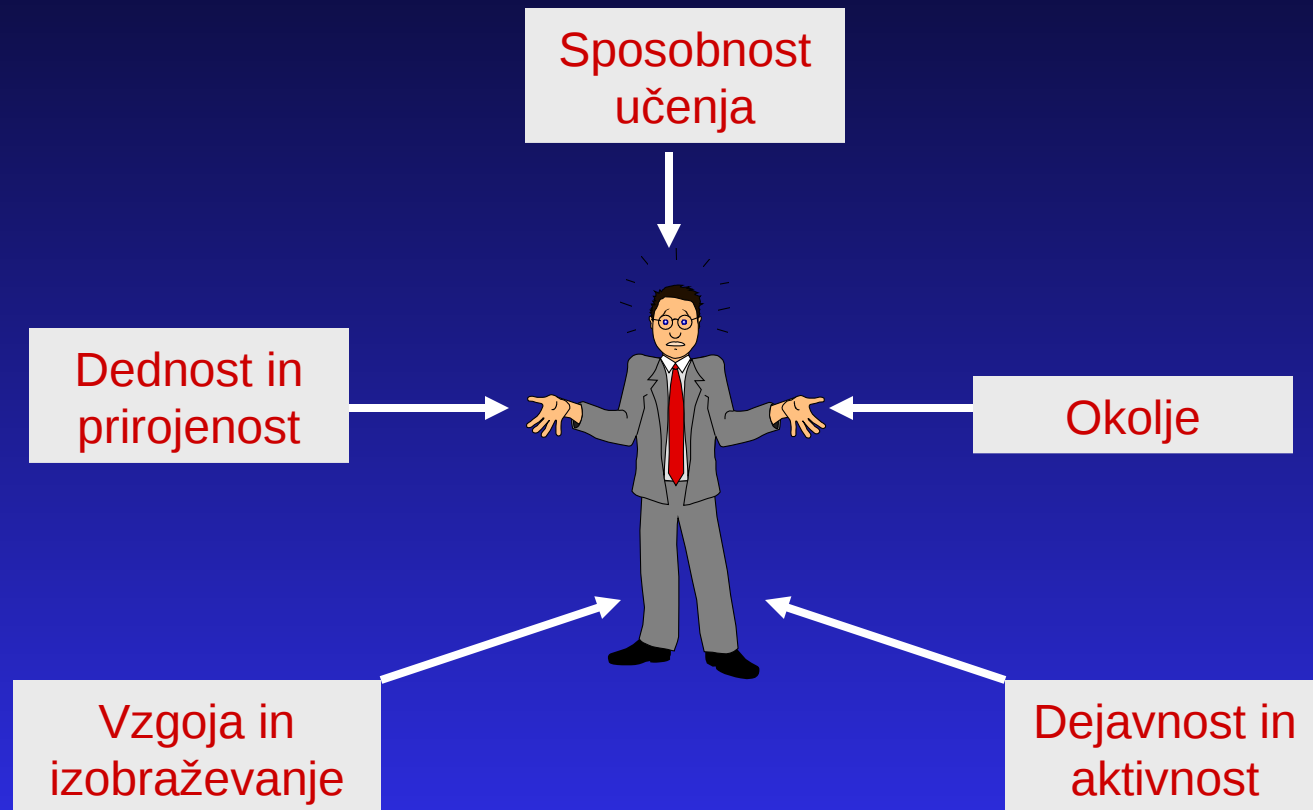
Znanost in
tehnologija

Kultura

Predmet preučevanja pedagogike

Predmet preučevanja andragogike

3. Temeljni dejavniki razvoja osebnosti

Sposobnost učenja

Temeljni pogoj za uspešen razvoj posameznika je zdrav organizem.

Človekovo telo oziroma skladno delovanje njegovega organizma je prvi pogoj in materialna osnova razvoja osebnosti.

Temeljni teoretični pogledi na učenje:

učenje z vidika psihologije vedenja,

učenje z vidika teorije predstave,

učenje z informacijskega vidika.

Vidiki učenja

Učenje z vidika teorije vedenja

gre za spremembo vedenja na podlagi izkušenj

Učenje z vidika teorije predstave

izhaja iz predpostavke, da si človek dejanje, ki ga mora izvesti, najprej zamisli

Učenje z informacijskega vidika

izvori informacij (učne vsebine, sredstva ter pripomočki)
oddajniki informacij (izvajalec izobraževanja)
sprejemniki informacij (izobraževanci)

Dednost in prirojenost

Dednost

se običajno opredeljuje kot prenašanje genov s prednikov na potomce
kaže se v anatomske fiziološke zgradbi celotnega organizma ali posameznih organov

Prirojenost

se kaže v posebnostih celotnega organizma ali posameznih organov
lahko ovira ali pospešuje človekove razvojne možnosti

Nativizem

Okolje

Okolje je vse, kar človeka obdaja in do česar lahko vzpostavlja odnose

Vplivi okolja so zunanji dejavnik razvoja (naravne okoliščine, razvitost proizvodjalnih sredstev, socialno-kulturna razvitost...).

Izkušnje so pokazale, da so dejavniki okolja, ki mu človek pripada za razvoj osebnosti zelo pomembni.

Empirizem

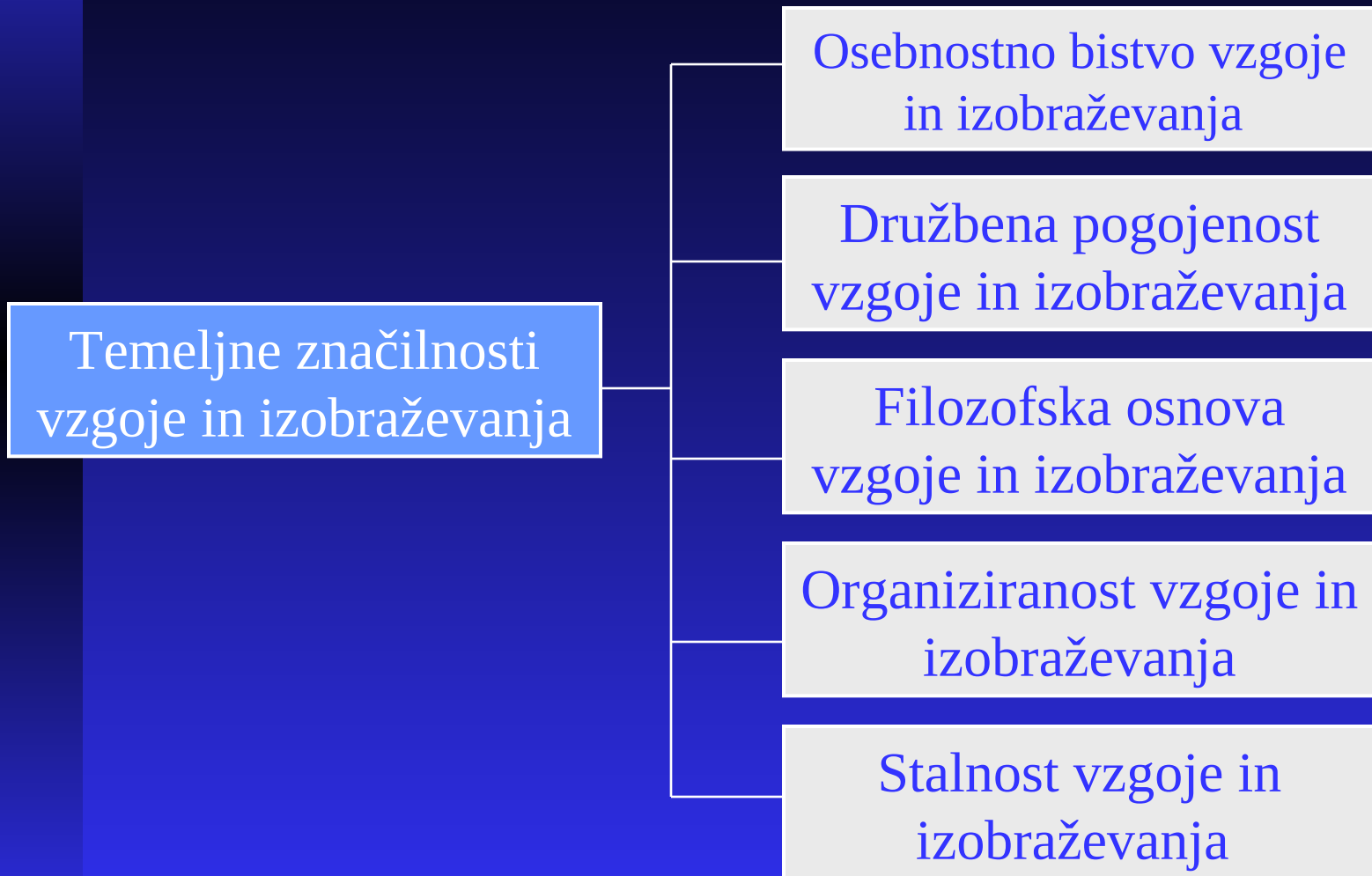
Dejavnost in aktivnost

Posameznikova dejavnost predstavlja ponavadi celokupnost njegovega *zavestnega odzivanja* na okolje z namenom, da bi zadovoljili svoje potrebe, obvladoval okolje in ga spreminjal.

Dednostne zasnove se ne bi spreminjale in se ne bi razvijale v višje sposobnosti, če bi bile prepuščene samorazvoju.

Posameznik se ne more razvijati brez lastnih dejavnosti in aktivnosti, usmerjenih v spoznavanje, obvladovanje in spreminjanje okolja in sebe.

Temeljne značilnosti vzgoje in izobraževanja

4. Temeljni pojmi pedagogike in andragogike

Vzgoja, izobraževanje in usposabljanje

Vzgoja je celovit in dolgotrajen proces razvoja in oblikovanja človekove osebnosti.

Izobraževanje je dolgotrajen in načrten proces razvijanja posameznikovih znanj, sposobnosti in navad.

Usposabljanje je proces razvijanja sposobnosti, ki jih človek potrebuje pri opravljanju nekega konkretnega dela.

Temeljni cilji vzgoje, izobraževanja in usposabljanja

Izobraževanje
Oblikovanje zavesti

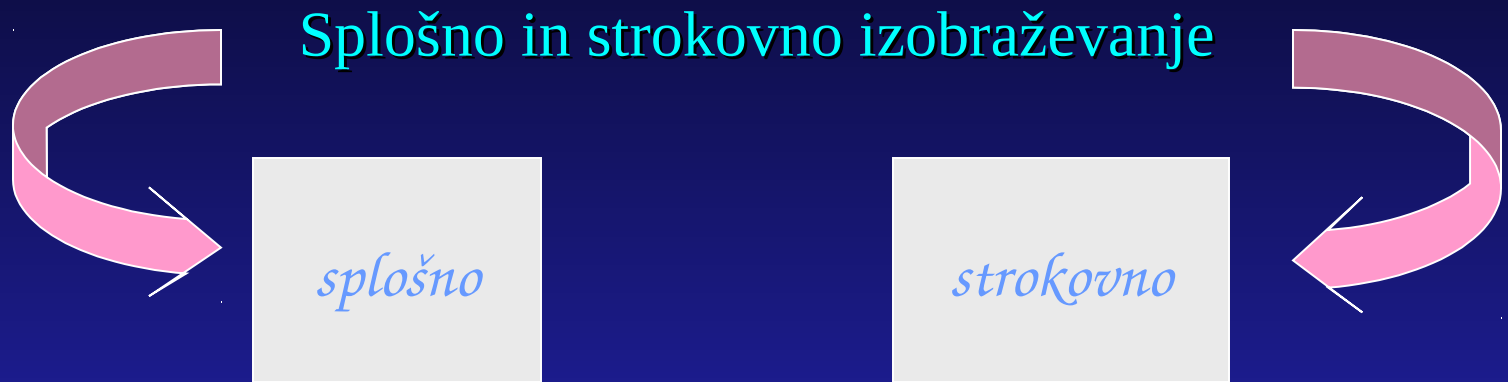
Vzgoja
Oblikovanje vesti

Usposabljanje
Oblikovanje spretnosti

pojmovna enotnost

Drugi temeljni pojmi

Je usmerjeno na posredovanje takih znanj o naravi in družbi, ki jih vsak človek nujno potrebuje za življenje.

Pri tem gre za posredovanje in sprejemanje takega znanja in razvijanje takih sposobnosti in navad, ki jih posameznik potrebuje za opravljanje določenega strokovnega dela.

Izpopolnjevanje

spretnosti

*že
osvojenega znanja*

*Izpopolnjevanje
je proces dopolnjevanja,
sistemiziranja in spreminjanja*

navad

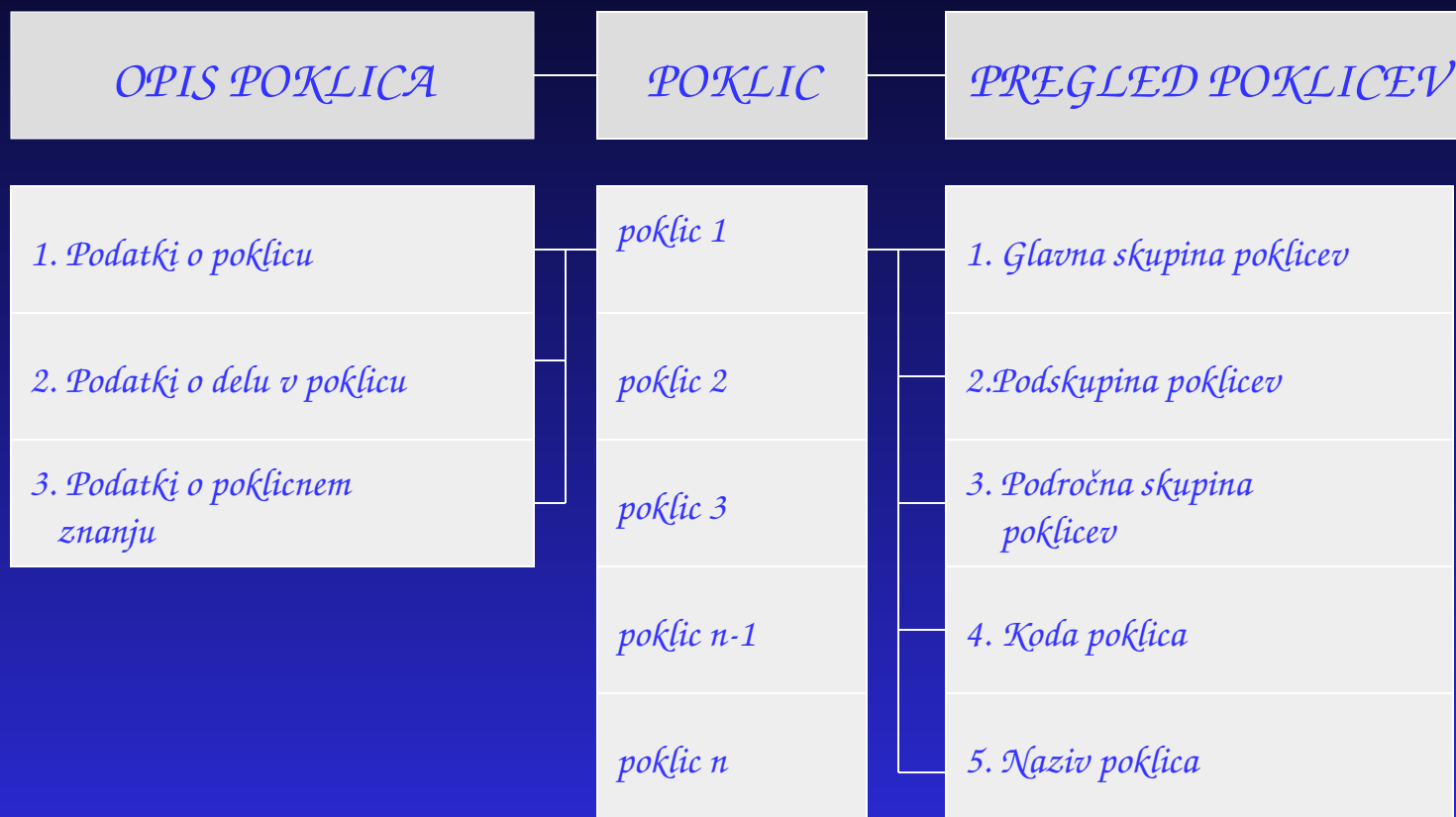
*že razvitih
sposobnosti*

Poklic

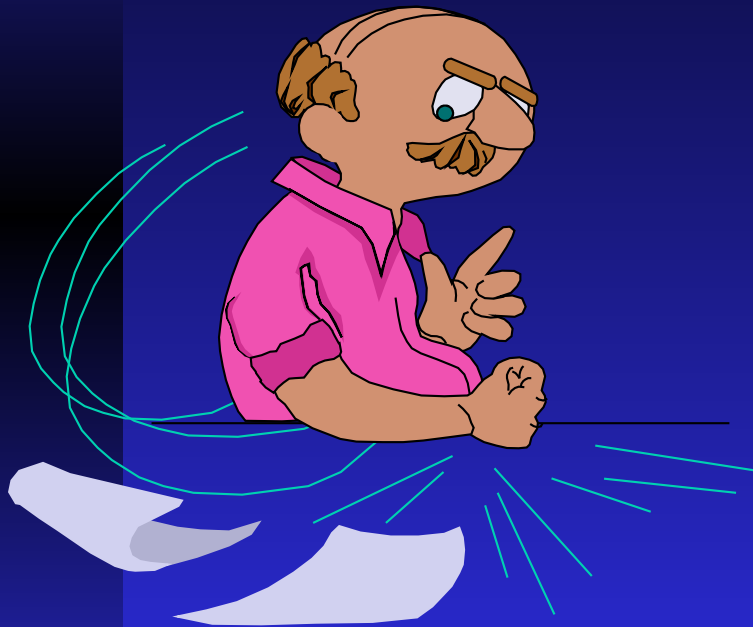
je smiselno zaokrožena celota znanja, sposobnosti, spretnosti in navad, ki posamezniku omogočajo, da opravlja dela in naloge določene zahtevnosti na določenem delovnem področju neke dejavnosti

International Standard Classification of Occupations 1988

Poklic, opis poklica, pregled poklicev

Pouk

je načrten, sistematičen in postopen proces, ki poteka po preizkušeni učni obliki in metodi

3 vzgojno-izobraževalne naloge pouka

Pedagogika mora slediti in upoštevati spoznanja:

Zgodovine pedagogike,

ki skuša spoznati razvoj vzgoje otrok in mladostnikov vzporedno z razvojem družbe in z vsemi pojavnimi značilnostmi svojega časa z obče zgodovinskih in narodnostno zgodovinskih stališč.

Pedagogike prostega časa,

ki proučuje in raziskuje možnosti vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov v prostem času.

Pedagoške didaktike,

ki proučuje izobraževalne procese z vidika pouka mladega rodu, kot discipline, ki ugotavlja učna načela ter preučuje vsebine, oblike, metode, sredstva in organizacijo takega pouka.

Andragogika morat slediti in upoštevati spoznanja:

Zgodovinske andragogike,

ki s podobnimi izhodišči, kot smo rekli za zgodovino pedagogike, raziskuje zgodovinski razvoj vzgoje in izobraževanja odraslih.

Andragogike prostega časa,

ki se ukvarja z raziskovanjem možnosti in oblike vzgoje in izobraževanja v pogojih sodobne družbe, ko imajo odrasli vedno več prostega časa.

Andragoške didaktike,

ki raziskuje vsebine, oblike, metode in sredstva ter organizacije izobraževalnih procesov z vidika vzgoje in izobraževanja odraslih.